

Atudul

EXEM-
PLARUL

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT
Apare săptămânal. — Redactor: OCT. LUPEANU.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

Războiu și pace

Conflictul ce s'a ivit în Răsăritul îndepărtat, făcând să bubue tunul între hotarele Chinei și Japoniei nu e decât emananța de dușmănie dintre cele două principii de doctrină socială, care frământă și stăpânește omenirea zilelor noastre.

Nu putem prevedea dacă pertracțiile diplomatice fi-vor în stare cu istețimea lor să mulcomească asperitățile și conflictul dintre cele două nații surori.

Japonia tinde să-și infăptuească visurile ei imperialiste. Regimul ei pronunțat de dreapta e în evidentă contrarietate cu înclinările spre stânga ale Chinei. Frecările derivă din adâncă prăpastie dintre cele două direcții, cari de altfel divergează în două mari tabere și pe celelalte puteri ale lumii.

Aceleași două neîmpăcate principii alimentează deja de un an incheiat hărțuiala și războiul civil și fracticid în Spania. Această țară bogată în romanticism și frumuseți s'a transformat în pustiere și infern pământesc.

De curând s'a publicat statistica anuală cu bilanțul sângeros al luptei dintre frați. Sunt înspăimântătoare cifrele cari dau socoteala rece matematică a ravagiilor ucigătoare. În dosul acestor grăitoare cifre inchipuirea min-

ții vede munți de cadavre și lacuri de sânge. — Dar cu toate acestea, cele două principii îndușmănite își urmează cu înverșunare măcelul, sporind din zi în zi cifrele statistice.

Iar dincolo de grozăviile frontului de luptă, la masa verde a Comisiei de neintervenție, învălind ura în cuvinte mieroase de curtuozie, toate puterile lumii participă la aceeași înverșunată luptă. Grupa italo-germană se luptă apig cu francezii, cari părtinesc fășis pe republicani, după cum aderenții dictaturilor sprijină mișcarea lui Franco. Guvernul Londrei pururea ceoase încearcă mereu prin proiecte de neintervenție a ostia înverșunarea conflictelor, propunând prin glasul lui Eden ca Spaniolii să fie lăsați a se răfui singuri și a se înlătura oricum primejdia unei conflagrații europene. Nu suntem chemați a cumpăni desinteresul acestei strădălnicii.

Fapt e că un diplomatic joc de șah acompaniat de glasul tunurilor rezidă în mediul preocupărilor și interesărilor lumii întregi. Toți cei cari ne-am născut și trăim în sbuciumul acestei nenorocite epoci, suntem copleșiți de sentimentul că viitorul poate precipita evenimente fatale și lupta între cele două principii poate înfăcări cele patru părți ale orizontului.

În atari împrejurări, în această învâlmașeală de hărțuiri între războiu și pace, n'a făcut valvă prea mare o telegramă din Paris, care vestea că, „Pavilionul Păcii“ dela expoziția mondială s'a aprins și a ars scrum. Nu se știe dacă o mână criminală a pus focul, sau palatul păcii a fost prada unei simple întâmplări. Dacă mână omenescă e la mijloc, atunci mult spirit și umor se poate atribui misteriosului incendiator. Căci în împrejurările actuale un palat al păcii e un curat anacronism.

Cauzalitatea unei simple întâmplări nu prea pare verosimilă. Ori poate mânia Providenței atrage lumii luarea aminte că paharul s'a umplut. Poate schinteia providențială a distrus acest palat sfidător de realitate, care a fost clădit în numele păcii atunci când atmosfera vueste de zângănitul armelor și bubuitul tunurilor.

Oricum, schinteia care a spulberat sălaşul păcii e un memento că lupta între cele două principii, între dreapta și stânga e în plin toi și nu va conțeni până la o definitivă dovedire.

@

Din casa nici unui atudean n'ar trebui să lipsească „Atudul“, care aduce totdeauna cele mai interesante informații și care în acest oraș îndeplinește o importantă și românească operă. Sprijinirea gazetei dovedește o înaltă înțelegere și un adevărat simț de bun român.

Atletismul în antichitate.

A fost un timp, când Grecia întreagă era un imens teren de joc, un stadion, unde se făceau fără întrerupere exerciții de atletism și cultură fizică, care pe vremea aceia constituia o veritabilă instituție națională.

Băeții începeau să se obișnuiscă la cultura fizică dela etatea de 7 ani și continuau până la 20 ani. Ei se deprindeau a arunca pietri de mărime diferită, a alerga pe un nisip aspru, a arunca sulița și discul de piatră sau aramă, a trece din o săritură gropile săpate în pământ, purtând sarcini grele și a alerga cu armele în mână în stadion. Mai târziu, în epoca jocurilor clasice, ei au învățat boxul și lupta.

Persoana însărcinată de a proclama și organiza vesitele jocuri elenice precum și a distribui învingătorilor premiile se numea «critic». Hercules a fost primul critic. Mai târziu aceasta misiune a fost rezervată exclusiv mai multor demnitari, cari formau un juriu.

Directorul diverselor exerciții de gimnastică se numea «gimnaziare». El era numit pe un an și între obligații avea și pe aceea de a procura uleiul care se întrebuița la ungerea corpurilor atleților. El avea sub ordinele sale, în fiecare gimnaz, mai mulți colaboratori: antrenorul, măiestrii disciplinei, etc.

Printre tinerii dela gimnaziu, se aflau exemplare de o admirabilă frumusețe, veritabile modele pentru artiști, unii de o forță prodigioasă, ca Hercules, alții de proporții mai elegante, ca Achilles. Cei din tăiu se consacrau boxului și luptei, ceilalți cursei și saltului. Ei nu beau nici odată vin și evitau orice exces. Contemporanii lor din contră erau mari gurmanzi.

La început, premiile distribuite învingătorilor erau în bani: mai târziu au fost tede, urne, boi și cai. Și mai târziu, recompensa învingătorului a fost o coroană de frunziș. În Pythia, Nemea, Isthmia și Olympie, unde aveau loc cele patru mari reuniuni pelenice, cununile erau de laur, de oliv sălbatec, de plop și de palmieri. Cunună joculară olimpică devine un simbol de virtute și curaj, cel mai înalt titlu onorific, a cărui valoare era inapreciabilă.

Înainte de a lua parte la jocuri, atleții jurau la altarul lui Jupiter că ei se antrenează de zece luni, că ei nu vor trișa și vor avea o conduită de cetățeni cinstiți. Fiecare alerga a vedea, a admira și a felicita pe învingători. Câte lacrimi de bucurie, ce demonstrații de dragoste și entuziasm curat domnea în stadion! Învingătorii erau purtați pe umerii camarazilor lor, ca să-i poată vedea toată lumea. Asistența îi aclama și-i acoperea cu flori. În piețele publice se ridicau statui și coloane comemorative în cinstea lor.

Erău remarcate recordurile atleților, cari făceau dovadă de o forță prodigioasă. Polydamos Thessarianul a omorât cu mâinile un leu, a pus stăpânire pe un taur sălbatec și a tras un car, pe care nu l-au putut trage nici cei mai tari cai. Forța atleților era reală și legendele cari povestec despre faptele miraculoase ale lui Hercules sau a lui Theseu sunt fondate, cu siguranță, pe fapte adevărate.

Femeile încă se distingeau în diferite sporturi, cu toate că la început legea nici nu le permitea să participe la jocuri. Prima femeie, care a câștigat premiul athletic a fost o fată din Sparta de familie nobilă, Kyniska. Mai târziu, cea mai mare parte a femeilor atlete era în Macedonia. Au fost numiți «critici feminini» și au avut loc cursuri de care, rezervate exclusiv femeilor. Valoarea jocurilor a fost recunoscută de marii filozofi contemporani. Grecii erau intim convinși că un suflet sănătos nu poate locui decât în un corp sănătos. Platon a zis, că necunoașterea și absența culturii fizice erau cea mai grea pedeapsă a robiei.

Atletismul de astăzi, este prea îndreptat spre specializare și tinde la dezvoltarea unor anumite părți de corp în detrimentul altora. Sistemul practicat în Grecia antică avea în vedere dezvoltarea armonică a întregului corp.

Traducere din revista de Cruce Roșie a tinereții elene.

Anglia și controlul in chestia spaniolă

Anglia și-a dat publicității proiectul său nou de control și pază a hotarelor spaniole. Proiectul cuprinde mai ales modalitățile de supraveghiere maritimă, cuprinzându-le în mai multe alineamente amănunțit expuse.

În sensul acestui proiect s'ar sista mai cu seamă metodele vegherilor de până acum, și pe fiecare navă care ar străbate ape spaniole și ar atinge vreun port spaniol ar fi plasat un reprezentant al comisiei de neintervenție. Acești controlori ar asigura nu numai neutralitatea oricărei corăbii față de războiul civil spaniol dar și siguranța acestor corăbii circulatoare sub steagul comisiei de neintervenție.

Pentru controlul pe uscat s'ar organiza garde internaționale.

Puterile să fie aplicate a recunoaște că ambele tabere spaniole sunt părți

beligerante cu aceleași drepturi, dar cu condiția ca toți străinii decretați ca oportuni de comisia de neintervenție să fie îndepărtați neîntârziat de pe teritoriul Spaniei. Se pretinde ca taberele beligerante spaniole ambele să accepte această procedură de control.

Guvernul englez a cuprins în trei puncte condițiunile acestei realizări de supraveghere: 1. Organizarea organelor de execuție a controlului internațional. 2. Instituirea comisiei pentru grabnica excludere a elementelor străine și 3. Stabilirea drepturilor părților beligerante, fapt care ar urma numai după îndepărtarea voluntarilor streini.

Guvernul englez a trimis acest proiect al său nu numai membrilor comisiei de neintervenție ci și celor 2 părți beligerante.

Societatea Vânătorilor „Diana“.

În orașul nostru de mulți ani există o Societate a Vânătorilor, care poartă numele de „Diana“ zeita încântătoare a vânătoarei, a pădurilor, dumbrăvilor și poenilor, după credința celor vechi. Nici nu se putea găsi un nume mai potrivit unei tovarășii, ale cărei preocupări sunt îndeletnicirile vânătoarești cu a lor farmec, sănătate, distracții și foloase.

Omul în viața pământească e sortit să muncească, căci munca de toate zilele e în strânsă legetură cu pâinea de toate zilele. În toate timpurile a fost apreciat insul, care în muncă a înțeles rostul vieții; iar cel leneș și târziu la treabă urgisit și depreciaț ca trântor netrebnic și inutil!

Dar orice muncă e istovitoare și grea, după cum e necesară și înălțătoare. De aceea are omul mult folos și lipsă și de distracții, de repaus sufletesc și trupesc.

Astăzi în general e recunoscut că cel ce lucră și ostenește are nu numai dreptul, dar și lipsă de distracții și destindere. Distracțiile cinșite nu sunt vreme pierdută, ci o necesitate atât trupească-cât și sufletească. Cine știe să se distreze frumos și onest, acela și la munca de toate zilele e mai rodnic și folositor, atât șie-și cât și societății ominești: În țările apusene toate neamurile sau urnit în general, îndreptându-se spre largul înviorător al naturii, spre păduri și câmpii.

În domeniul distracțiilor aparțin numeroasele și mult frecventatele spectacole în liber din zilele noastre. Toate sunt pentru o destindere sufletească și odihna trupească. De acestea are nevoie muncitorul, funcționarul, dascălul, profesorul, medicul, avocatul și toate elementele societății, până-sus la cele mai înalte trepte.

În toate aceste direcții vânătoarea este sportul și distracția cea mai frumoasă, care purtându-te în aerul sănătos al naturii, demortându-ți oasele de munca sedentară în atmosfera mocnită a încăperilor înguste și surmătoare, îți procură cele mai eficiente prilejuri de destindere, de mulțumire și de împrăștierea puterilor.

Societatea „Diana“ din Aiud avea pe vremuri numeroși membri, remarcându-se sub o conducere însuflețită prin activitatea ei nu numai vânătoarească, dar și socială. Astăzi circumstanțele vremii au rărit simțitor rândurile membrilor. Avem convingerea că nu contestă nimeni importanța socială culturală și națională a unei atari asociații. De aceea e imperios necesar ca să-și inchege rândurile din nou, sporindu-și numărul membrilor cu elemente românești cât mai multe.

Din partea noastră, cari cu toate prilejurile am stăruit pentru o încheiere mai pronunțată a vieții românești în acest oraș, îndemnăm cu toată sollicitudinea pe cetățenii români a se înscrie neîntârziat în rândurile societății vânătoarești. E o operă națională întărirea unei societăți cu atât de frumoase îndeletniciri, importante din punct de vedere social, sanitar și cultural. Să nu se uite nimeni la taxele ce trebuiesc solvite ca la orice Asociație; cu cât membri vor fi mai numeroși, cu atât vor scădea și taxele. Dar oricum foloasele și profitul moral e superior jertfelor materiale. Iată deci o problemă ce se impune tuturor românilor de bine și înțeleghători: întărirea și naționalizarea Societății vânătorilor din Aiud.

ȘTIRI DIN BUCUREȘTI

Presa Capitalei zilnic pune pe tapet chestia succesiunii la putere, deși guvernul pare foarte liniștit și fără gânduri de a se cărăbani în grabă. Cotidianul „Gazeta“ într'un interesant articol se ocupă de componența viitorului guvern. După informațiile acestei gazete viitorul guvern va fi alcătuit din acele personalități proeminente ale partidului național țărănesc, cari acordă anume simpatii Dlui Iunian șeful partidului țărănesc radical.

E vorbă deci de un Guvern național țărănesc zice Gazeta, în care va lua parte și Dl. Iunian, dacă divergențele dintre dânsul și unii conducători

național țărăniști vor purea fi netezite și se va putea înfăptui o înțelegere.

Fapt e că național-țărăniștii dezvoltă o vie activitate și în deoseb. Dl. Mihalache șeful partidului se năzuiește a populariza succesele electorale, organizând într'una întruniri în cari se subliniază aceste succese. De curând președintele partidului naț. țăr. a avut întrevedere cu Dl. Ghelmegeanu, mai apoi cu Dl. Filipescu șeful conservativilor, cu care a avut lungi consfătuiri. În cercurile politice se comentază viu aceste dese întrevederi atribuindu-le diferite interpretări. — Dăm aceste știri cu o intenție pur informativă.

CODUL PENAL

Intr'un oraș din țară a fost judecat un maestru brutar pentru o șoaptă de dubioasă moralitate, pronunțată discret la urechea un e fetișcane abia răsărite. Păi, nu se face; codul penal are sancțiuni severe pentru așa ceva.

Recomandăm cu toată căldura ca tot cetățeanul să citească cu râvnă și interes paragraful noului cod penal. Sunt foarte multe delict și contravenții, cari înainte abia cădeau în socotință și se treceau neobservate, dar azi sunt urmărite riguros și atrag după ele sancțiuni și pedepse grele.

De pildă dacă te pun păcatele să ademenești pe cineva la un pic de omeneală și cinstire cu păharele, poți să dai de bele și să te pomenești cu trei luni închisoare.

Dacă la ora de închidere nu te ridicii să pleci, fiindcă poate atunci ți a venit cheful mai avan, nu se mai face ca în trecut că te notează polițaiul și plătești eventual o amendă de 100 Lei, ci acum poți mânca temniță în toată repula pentru o atare încăpăținare.

Și înainte se urmărea duelul și se sancționau cei impricinați, dar acum sunt urmăriți chiar și cei cari au acceptat să fie martori la un duel. Iar în caz de rănire cât de mică faptele calificat de crimă, iar martorii ca părtași. S'a isprăvit acum cu obligațiile cavaleresti și chestiile de onoare. Astea nu se mai pot aranja prin duel, ci frumos pre căi legale și cu avocat.

Ori dacă mergând distrat și gânditor pe un trotuar îngust te lovești cu capul de vreo fereastră deschisă — pân,acum puteai să blassemi și să'njuri toată ziua, lipindu-ți și un flaster pe rană sau oblojindu-ți cucuiul dobandit, astăzi însă te duci ață la justiție și reclami pe proprietarul neglijent, pe care noul cod penal îl și sancționează.

Și vei fi închis iubite cetitor dacă sări peste vreun gard, chiar și fără intenții rele. Ori dacă noaptea întârziind bodogănești spre casă pe ulițe defundate, călcând prin gropi și bălți și sfârticându-ți haina de gardurile rele în cari te izbești pe întuneric, să nu îndrăznești a te răzvrăti suduind, că te poate auzi vre-o ureche indiscretă, și iar poți avea de furcă cu noul cod!

Să nu mai pomenești că pentru promisiuni de căsătorie noul cod prevede grele sancțiuni. Deci nu promiteți căsătorie, căci ori cum umblați rău: dacă te ții de promisiune, te-ai ars, amărătoare; dacă nu... te ia în primire codul.

Și alte câte toate sunt, de cari trebuie să ții seamă și pe cari trebuie să le știi. Noi nu le putem înșirui pe toate, că nu ne îngăduie nici spațiul, nici timpul. D'aia spuneam iubite cetățene, să nu catadixesti a lua în mână noul cod penal și să citești oblicind dintr'ânsul cele de folos pentru a trăi liniștit și bine pe pământ.

Alegerile județean.

Secțiile de vot pentru alegerile din 25 Iul. curent în plasa Aiud sunt următoarele:

1, Aiud I. la primărie votează comunele: Aiud și Valea Geogelului.

2, Aiud II. la școala primară: Rădești, Aiudul de Sus, Râmeț, Ponor, Miraslău, Cicău, Ormeniș și Ciugudul de Sus.

3. Ciurbrud—votează: Sâncraii, Păgida, Gâmbaș, Băgău, Lopadea nouă, Beța, Odverem, Ciuguzel, Asinip și Hopârta.

4. Măgina—votează: Cacova, Poiana, Vălișoara, Izvoarele, Colțești, Rimetea, Rachis și Lopadea veche.

Informațiuni

■ **Schimbarea Guvernului.** Mai nou ziarul „Capitală” din București spune, că cercurile bine informate politice sunt de părere că chestia succesiunii la guvern va fi rezolvată după întoarcerea în țară a M. S. Regelui. Gazeta pretinde a ști că e vorba de un guvern de concentrare, iar în meritul unei atare combinații nutresc nădejdi Dnii Tatarescu, Mihalache și Vaida de o potrivă. — Succesiuni? Cine știe însă cum se va rezolvi chestiunea? Zi de zi vin alte și alte știri și combinații.

■ **Scumpirea lemnului.** Deja începutul sezonului achiziționării și transportului de lemne se simte o scumpete extraordinară a acestui articol atât de necesar. Gazetele ungurești pretind, că au descoperit motivul acestei urcări de preț la lemne. Anume până acum în Ungaria o singură întreprindere avea autorizație oficială de a importa lemne din țara noastră. Acum însă în senzul unei noi convenții comerciale orice firmă ungară poate face comanda de lemne fără nici-o restricție. Până acum deci comerțul combustibilului a fost jignit printr-o dispoziție unilaterală care favoriza o singură întreprindere exportatoare, iar de-acum înainte vom fi jigniți noi, mulțimea de consumatori, cari suntem lăsați pradă speculației comerciale.

■ **O mare acțiune împotriva speculei.** Sindicatul proprietarilor agricoli din București constatând că scumpirea traiului în România se datorește exclusiv trusturilor, cartelurilor și industriei parazitare, a decis să pornească o acțiune pentru lămurirea masselor consumatoare și antrenarea lor în luptă împotriva organizatorilor jafului. În acest sens s'a trimis o scrisoare d-lui D. P. Niculescu-Ritz, președintele Sfatului negustorești, care a convocat comitetul central al „Sfatului”, comunicând intervenția sindicatului agricol. În cuvinte impresionante d-sa a arătat necesitatea unirii tuturor forțelor producătoare, împotriva parazitărilor. La această acțiune s'a raliat și „Uniunea generală a micilor industriași”, condusă de d. Al. Samoil, senator al Camerelor de muncă. În curând se va convoca o consfătuire, la care vor participa cele trei mari organizații arătate mai sus, pentru a se stabili planul de acțiune. Este sigur că vor adera la această luptă asociațiunile de funcționari particulari și alte categorii de salariați. D. Niculescu-Ritz a răspuns „Sindicatului Agriculturilor” că „Sfaturile Negustorești” au salutat cu satisfacția propunerea și vor colabora pentru stăpînirea speculei.

■ **O catastrofa de cale ferată a fost evitată datorită intervenției a doi săteni.** Trenul accelerat Timișoara—București a fost la un pas de a provoca o mare catastrofă, — care a fost evitată numai deștăpăciunii a doi săteni. Pe când se angaja spre panta înainte de stație Corbu, una din locomotivele garnituri a sărit de pe linie. Mecanicii n'au observat aceasta și trenul continua se alerge cu mare viteză. Înainte de a intra în vale, unde desigur că deraerea n'ar mai fi fost evitată, doi săteni au semnalizat mecanicului, care o oprit imediat, evitând dezastrul. Trenul era arhiplin și călătorii au trecut prin puternice emoții când au aflat pericolul de care au fost salvați. Cei doi țărani, au fost răsplățiți de călători.

■ **Un medic acuzat pentru omor din neglijență.** La Sibiu un medic cu numele Dr. Steirmer Carol a fost acuzat că pentru neglijența lui a murit o fată tânără pe care a curat-o făcându-i și operație. Cazul a produs mare senzație în tot orașul, întrucât fata de o frumusețe rară era mult simpatizată în toate cercurile societății. Medicul s'a apărat în fața justiției cum a putut și știut mai bine. S'a făcut deshunarea victimei și s'a efectuat și autopsia de către medici specialiști și erudiți. Se vede că culpabilitatea medicului curant a fost evidentă, căci a fost condamnat de forurile judecătorești la închisoare și la o sumă mare de bani despăgubire. Tatăl fetei care a făcut reclamația a fost de asemenea un medic Dr. Fecht. Mare răspundere au și medicii.

■ **Mai bine spânzurațoarea.** Un vestit criminal, bandit și hoț de drumul mare a fost prins, judecat și osândit la temniță grea pe viață. Osânditul când și-a auzit pedeapsa a cerut avocatului său ca să înainteze petiție la tribunalul spre a-i schimba pedeapsa în spânzurațoare. Că *mai bine* să moară decât să trăiască o viață chinuită. Forurile judecătorești însă nu i-au implinit cererea, motivând că crimele și hoțiile multe ce le-a făcut nu-l invrednicesc la acest *mai bine*. Osânditul cu mare surprindere și durere a luat la cunoștință acest lucru. Dar aceasta întâmplare nu e dela noi — căci în țara noastră nu există pedeapsă cu moarte, care se vedea că în unele cazuri ar fi preferabilă.

■ **Țiganii pricina secetei.** Intr-o comună din Maramureș locuitorii erau foarte necăjiți din cauza pârjoalei de secetă, care a bătuit în vara aceasta de altfel și prin alte părți. Maramureșenii aștia au iscodit însă că țiganii din corturile zdrențoase dela marginea satului ar fi pricina secetei grozave, de aceea sau năpusit furiași asupra șandramalelor țigărești, znopind în bătai și alungând pe toți puradăii tucii și fricoși. La această voincoasă faptă au fost îndemnați de o hârcă vrăjitoare, care susținea că a văzut cum țiganii au ars scrum o broască vie, mestecându-i cenușa cu pământul glodos din care fabricau cărămizile. Ori pentru această nelegiuire neamul broscăresc, care se zice că poartă sorocul ploilor, s'a răzbunat și a trimis seceta dogoritoare. — Sărman popor întunecat!

■ **Un șoarece.** Gazetele din Londra fac mare haz dintr-o nostimă întâmplare ce s'a petrecut în Aula universității. Cu ocazia unei festive promoții a mai multor femei titrate, cineva a avut ideea sugubeață de a da drumul unui mic șoricel chiar în momentele cele mai sărbătorești. Vă puteți închipui panica ce sa iscat între învățatele exemplare de sex delicat ale genului omenesc. Nu găseau suficiente scaune unde să se cocoteze mai de grabă, ne mai ținând seama de înălțimile până unde e decent să și ridice ținuta mătăsoasă de mare paradă. Ce să-i faci? Să vede că frica și superstiția nu e în raport de egalitate cu învățătura!

■ **O femeie cu trei rinichi.** Un caz unic și extraordinar de curios au constatat medicii unui sanator din Panciova. Aici de curând au adus pe femeia unui funcționar care de câțva ani suferea de dureri mar la rinichi. Câțva timp n'au putut medicii să constate nimic altceva de cât că funcționarea rinichilor nu e normală. În cele din urmă femeia a fost examinată cu razele Röntgen și atunci s'a constatat, că are trei rinichi în loc de doi. Cazul a făcut mare valvă în lumea medicilor.

■ **Cinematograf.** Sâmbătă la 9, Duminică la 5, 7, 9, Luni la ora 9. Slager mondial O NOAPTE PE DUNĂRE. Splendid film operetă, a cărui acțiune se petrece în Viena. Veselie cu jazz și muzică țigănească, dispoziție încântătoare, flori și amuzamente neîntrecute, constituie tot ansamblul acestei reprezentații. În rolul principal: *Dorit Kreysler, Ida Wüst, Leo Slezak.* Înainte: Jurnal.

■ **Un soldat a fost ucis de tovarășul său de chef.** Dintr-o glumă făcută la beție, un soldat a fost omorât. Iată împrejurările. Soldatul Mocăneță Voicu și Tabor Tudor, ambii din reg. 2 art., au petrecut aseară în cârciuma plutonierului Barbu din comuna suburbană Militari. Târziu noaptea au părăsit localul ducându-se la depozitul de furaje al regimentului, unde făceau serviciul. Acolo Mocăneță Voicu care are gradul de fruntași a luat la bătaie pe un soldat care nu executase un ordin. Tovarășul de chef s'a opus, ceea ce a determinat o încăerare între cei doi ostași beți. După ce s'au umplut amândoi de sânge au făcut... pace. După „pace” Mocăneță ia spus lui Tabor. — Hai, mă să ne jucăm de-a soldații. — Haide. Mocăneță a pus atunci mâna pe o armă, a îndreptat-o asupra camaradului său și a tras. Glonțele la lovit pe Tabor în piept. Victima s'a prăbușit într'un lac de sânge. La spital a sucombat. Soldatul criminal pretinde că nu știa că arma era încărcată. El n'a vrut să și impuște camaradul ci numai... să-l sperie.

TALIONUL

Prima limită a exercitiului răzbunării private sau colective, pentru prejudiciul cauzat, a fost talionul sau legea talionului. Moderațiunea răzbunării arbitrară și excesive, care provoca turburare și neliniște s'a efectuat prin talion.

În talion genul și măsura răzbunării sunt limitate de genul și măsura infracțiunii. Victima nu are dreptul să pedepsească pe infractor mai grav decât culpabilitatea acestuia. Talionul este expresia și aplicarea principiului „dintre pentru dinte, ochiu pentru ochiu”

Cum codicele presupune un stadiu de progres al vieții sociale, este natural ca legea talionului, reprezentând o epocă de evoluție în aplicarea răzbunării, să fie cuprinsă în cele mai vechi codice.

Cel mai vechiu codice cunoscut până acum, Codicele lui Hammurabi (regele Babilonului, cam 2250 ani a. Hristos), statuează în art. 196, 197 și 200 legea talionului, respective ochiu pentru ochiu, os pentru os, dinte pentru dinte.

Biblia cea mai veche a Inzilor „Manama, Dharma-Sastra”; cărțile lui Moise, la Evrei; legile lui Solon, la Greci; legea celor XII. table la Romani, consfințesc legea talionului ca justă și necesară. Ea își prelungește existența în decursul veacurilor prin toate legiurile evului mediu, care poartă stigmatele unei cruzimi înfiorătoare.

Pedeapsa talionului, în legiurile amintite, și-a păstrat caracterul propriu, fiind o pedeapsă corporală, fizică, limitată la natura și măsura prejudiciului cauzat, aplicată de victimă la început, de organele publice mai târziu.

Cu timpul, evoluând concepția asupra fundamentului dreptului de a pedepsi și asupra eficacității pedepsei, legea talionului, ca o derogare dela regulă, s'a aplicat și la alte genuri de infracțiuni.

Astfel „Carolina” codul lui Carol Quintul (regele Spaniei la 1532 și împăratul Germaniei la 1519) a apărut în 1532, prevede pedeapsa talionului în caz de calomnie și mărturie mincinoasă dela 1421 la 1433 în Moldova, reglementa legea talionului și o exercita prin orbire, tăierea mânilor, tăierea limbei, pecetluirea în mână, despicarea unei nări etc.

Codul lui Donici, aplicat în Basarabia, admite talionul aplicând orbire pentru orbire, ochiu pentru ochiu.

Condica lui Caragea, din 1818, la partea 5. cap. II. No. 2 aprobă și aplică talionul, sub forma codului „Carolina” prevăzând că: Preputorii-bănuitorii-să se osândească la pedeapsa ce era să pătimească cel prepus când s-ar fi găsit vinovat”.

Condica penală a lui Sturza Vodă, din 1826, prevede talionul sau „tautopathia” pentru clevetire, pedepsind pe clevetitor cu pedepsa care ar fi luat-o clevetitul dacă s-ar fi dovedit vinovat.

Legile maghiare, aplicate și în Ardeal, sunt pline de dispozițiuni care era considerate, de istorici, ca și de juristi, cu adevărat animalice, prezentând mijlocul cel mai potrivit pentru potolirea naționalismului lor degenerat.

În general, talionul, deși reprezintă un stadiu înaintat în evoluția dreptului de a pedepsi, raportat chiar și la timpurile primitive, dacă poate fi explicat nu poate fi justificat nici din punct de vedere uman, nici din punct de vedere filosofic, nici din punct de vedere juridic, cu toată observațiunea favorabilă pe care o face Kant.

Talionul reprezintă mai mult instinctul animalic consimțit sau codificat, decât rațiunea senină și dumnezească și, în loc să repare o greșală comite o alta cel puțin egală.

Reparațiunea se poate justifica, răzbunarea nu!

Că talionul este o lege primitivă ne-o denotă faptul că el nu cunoaște regimul scuzelor și al circumstanțelor atenuante care pledează pentru acuzat. Sub regimul talionului delictele din imprudență, legitima apărare, quasisidelictele etc. se pedepsesc cași delictele conștii, consumate și depline.

Creștinismul, în dreptul penal, cași în celelalte ramuri de activitate, și-a lăsat urma sa binefăcătoare, prin umanizarea pedepsei și introducerea circumstanțelor atenuante dând astfel lovitura de moarte talionului. Până la

creștinism dreptul penal era o arenă de fiare și gladiatori; după creștinism el s-a transformat în instituții de corecție și ocrotire în care cei cu insuficiențe biologice, intelectuale și morale sunt chemați la lumină și viață.

Aiud, 5 Iulie 1937. *Spaniol Aron.*

Cunoștințe folositoare

Creșteți albine!

Ne sbatem într-una ca să avem venituri cât mai mari. Și cu tot dreptul, pentru că viața se scumpește din zi în zi, iar greutățile plugarilor noștri sunt cu mult mai mari astăzi decât bunioara înainte de războiu.

Ce e de făcut?

Trebue să plugărim mai cuminte decât până acu, să sămănăm plante cari aduc venituri cât mai mari, să lucrăm pământul cât mai bine și să avem fiecare dintre noi cel puțin câte o măiestrie a parte, din care să putem câștiga ceva pentru bucatăria noastră, ori cel puțin de tutun și de vreo plăcere nevinovată pe care ne-o permitem din când în când, ca un pahar din vin ori de bere, un cinematograf cinstit, sau de alte plăceri de acestea.

Care este cel mai bun câștig lateral, cum s'ar zice pe domnie, adică pe lângă celelalte venituri regulate?

Fără îndoială, creșterea albinelor sau apicultura, după cum să mai numește pe domnie, dela cuvântul latinesc, apis, care înseamnă albină.

Pe vremuri, Țara Românească era vestită pentru stupii, mierea și ceara ei. Astăzi, am dat înapoi în privința acesta cât se poate de rău și mergem zi de zi înainte tot ca racul. Pentru ce?

Numai nepăsarea noastră și lipsa de îndrumare de sus, dela diferitele guverne, poartă vina.

Stupăritul e o îndeletnicire foarte rentabilă, care aduce bună rentă (bun găstig), de care se pot ocupa nu numai bărbații, ci și femeile. Pe lângă aceasta stupăritul mai este și ocupație oșoară, plăcută și care te îndeamnă să te ocupi tot mai bine de albine.

Dar, pentru ca să fie rentabil stupăritul, trebue să părăsim înainte de toate coșnițele țărănești, de o parte pentru că e pagubă să omorim albinele cari atâta bine ne-au făcut, iar de alta fiindcă în vechile coșnițe nici nu le putem controla.

Coșnițele sistematice cele mai bune sunt cele după modelul Dadan Blat. Camerele de Agricultură vă vor arăta, de unde se pot procura aceste coșnițe.

Veți zice poate unii, că sunt prea scumpe.

Ba, chiar de loc, fiindcă un stup sistematic produce cam 40 kgr de miere la un an așa că din producția aceasta se poate plăti coșnița. Chiar dacă ar fi un an rău, în doi ani se plătește cu siguranță. Oare există o ramură a agriculturii care în doi ani să întoarcă plugarului capitalul investit (cheltuit)?

Că apoi ce mâncare bună și sănătoasă e merea, nu trebue s'o mai spunem.

Mai trebue însă ceva. Si anume, se părăsim reginele noastre din România și să introducem regine italiene.

Iată pentru ce:

Albinele noastre au trompa (gura în formă de tub sau țevă a albinelor) prea scurtă, așa că nu pot suge mierea din toate florile, cum ar fi bunăoară florile de lăptăș. În schimb trompa albinelor italiene este mult mai lungă, așa că ele scot foarte ușor mierea și din florile cele mai adânci, și astfel vin acasă tot-

deaua încărcate cu miere. Ne mai aduc însă albinele italiene și un alt mare folos. Și anume ele fecundază (fac roditor, rodnic) florile de lucernă mai de vreme, așa în forma aceasta se păstrează pentru sămânța coasa întâie, ceea ce ar asigura o recoltă bună și rentabilă a lucernei.

Să creștem deci cât mai multe albine, fiind aceasta o îndeletnicire plăcută și foarte rentabilă și având prin aceasta la casă o hrană minunată, atât pentru copii cât și pentru oamenii mari.

Actualități propagandiste

Suntem în toiu propagandelor. Românii dela sate ascultă cu plăcere pe toată lumea și apoi la vot fac cum îi taie cazul. — Dar nu de asta voiam a spune, că n'avem chef de a ne mai băga în politică. — O întâmplare din actualitatea propagandei stăruie să se infigă în condei și să se culce pe hârtie: Într-una din zilele trecute cum stam în fața vitrinelor cu sticlă lată ale Uzinei electrice urbane — trece prin fața noastră un sătean, bălăbănuindu-se încet și privindu-ne cu o expresie a feței, — de parcă ar vrea să intrebe ceva. Se și apropie sfios și cu mâna la acoperișul capului ne zice: «Mă rog Domnia voastră, unde se dau țidulele pentru votumu ăsta de alegeri? Nu cumva aici prin ipulaturile astea cu ferestre mari?»

Nouă ne-a plăcut apropierea românului; dar nu ne-am grăbit a-i satisface întrebării; ci tot cu o întrebare l-am tractat. «Da Dumniata cu cine votezi?» Si țaranul răspunde: «Apoi mărog eu tot cu cei cari au fost răman, că n'a fost oameni răi.»

Și fiindcă între noi erau și de ce-i răvniitori la schimbare lucrurilor, să pune unul și-l îndrumă pe creștin să nu-și mai piardă timpul umblând după țidule și votomuri, ci să-și vadă de alte necesuri. Și românul mulțumind de acest sfat s'a dus.

Nouă ne-a venit în minte atunci aprigele discursuri ce se țin în acest sezon de alegeri. Și nu știm dacă aceste discursuri vor fi având atâta eficacitate, ca acest tendențios sfat din episodul nostru. Dar vă rog să nu credeți că e o invenție această întâmplare. Martor e Dl Ionică dela poșta, pretenul Luțu, redactorul nostru și Dl R. pe care nu-l pomenesc, că-i meletar. Toți aceștea ne-am întâmpinat în fața casei în vederea unui joc de pietri.

Dar'că cine din noi a dat statul politic — țaranului nostru — asta n'are a face.

De închiriat în strada Gh. Coșbuc vis-a-vis de arena sportivă locuință bună nou edificată 3 camere parchetate bucatărie, cameră de baie, etc. grădina frumoasă curte și toate dependențele. Informațiuni se pot primi și dela administrația gazetei.

Atențiune!

Sticle pentru compoturi și dulceață, hârtie de pergament și celofan pentru legat la

Firma FENICHEL

se pot procura mai ieftine ca ori unde

Incercați și vă convingeți!

„GIMNAZIUL INDUSTRIAL DE BĂIEȚI DIN AIUD”

execută prompt, bine și cu prețuri reduse, diferite lucrări de construcție, în fier și lemn: *grilaje, porți de fier, dormitoare, sufragerii, birouri, mașini de gătit.*

Din ramura electro-technice: *candelabre, lustre lămpi pentru noptiere, etc.*

APARATE DE RADIO:

PHILIPS,

MINERVA,

STANDARD,

ZERDIK

TELEFUNKEN,

VINDE ÎN RATE MICI

AUTO-RADIO BUCUR

Toată lumea știe, că numai în atelierul de pantofărie

Traian Mesaroș

din Piața Elisabeta

se confecționează după ultima modă tot felul de încălțăminte, garantate și pe lângă cele mai modeste prețuri

Reparații de șoșoni, galoși etc.

In atențiunea

gospodinilor.

La librăria „PAPIRUS” se pot căpăta tot felul de hârtii de celofan pentru legatul compoturilor, atât în bucăți cât și în coli întregi, pe lângă cele mai modeste prețuri.

Tot aici se găsește cea mai specială hârtie de pus între haine contra molitilor. Covoară de hârtie GRAZIOLEUM, hârtie CRETATĂ și covoară românești de hârtie în suluri etc etc.

Incercați și vă convingeți de prețurile noastre reduse și de serviciul punctuos și corect.

Librăria „PAPIRUS”,
Str. M. Viteazu localul Seidl.

1-20

Incercați și o să vă convingeți că numai la bodega

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeluri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, bere proaspătă etc.

Pâine, franzele și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.

Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Piața Reg. Ferdinand No. 6

Fiecare econom

să cumpere pluguri, mașini și tot felul de unelte agricole, cue, sarmă, mașini pentru bucatărie, cuptoare de fier și toate mărfurile de fierărie dela cea mai mare și mai ieftină prăvălie de fier

Adolf Izrael și Fiul AIUD.

Telefon: 21.

P. Reg. Ferd. 35.

1-26.